

## **Povjesničari, udžbenici i nastava povijesti u suvremenoj Hrvatskoj**

Na sljedećih nekoliko stranica možete pročitati dva stajališta o udžbenicima i nastavi povijesti u suvremenoj Hrvatskoj. Objavljujemo ih na ovome mjestu kao povijesni izvor, za neke buduće analize o tomu kako se na problematiku nastave povijesti gledalo u slobodnoj, nezavisnoj i demokratskoj Hrvatskoj. U novinama te na televiziji i radiju vodila se tijekom proljeća 2007. godine vrlo oštra polemika u kojoj su sudjelovali i neki od potpisnika jednog i drugoga pisma, kao i neki od autora napadanih udžbenika. Neovisno o motivima kojima su se vodili kritičari udžbenika u prvome pismu, hajka koju su i sami poticali svakako se može smatrati pritiskom na nastavnike povijesti uoči odabira udžbenika.

Nastavnici povijesti imali su, naime, pravo opredijeliti se za neki od ukupno pet odobrenih udžbenika povijesti. Ohrabruje činjenica da se nisu dali zbuniti i zaplašiti medijskom halabukom te da su rezultati izbora udžbenika sljedeći: udžbenik Krešimira Erdelje i Igora Stojakovića *Tragom prošlosti 8* trebalo bi od jeseni koristiti 36,65% učenika, a udžbenik Snježane Koren *Povijest 8 za osmi razred osnovne škole* 22,57% učenika. To ih smješta na prvo, odnosno drugo mjesto odabira.

Možemo li, dakle, tu činjenicu protumačiti da se u Hrvatskoj nastava povijesti ipak vodi prvenstveno znanstvenim i pedagoškim kriterijima? Nadamo se da je tako.

\* \* \*

### **Otvoreno pismo predsjedniku Vlade, predsjedniku Hrvatskog Sabora, Ministru za znanost, obrazovanje i šport i saborskom Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu**

Poštovana gospodo,

Obraćamo vam se zbog najnovijih udžbenika iz povijesti za 8. razred osnovne škole. Našu akciju ubrzao je članak Ivane Kalogjera-Brkić pod naslovom "Udžbenik koji prešućuje ili navodi srpske žrtve u Oluji" objavljen u *Jutarnjem listu* od 5. travnja 2007. Autorica članka istaknula je da su tri autorska tima "odlučila 12 godina nakon završetka rata djecu informirati i o tamnoj strani obrane Hrvatske", no takav se pristup navodno "nije svidio prosudbenom stručnom povjerenstvu za odobravanje udžbenika povijesti". Prema tom tekstu sporna su bila dva udžbenika, onaj autorice Snježane Koren (PROFIL) i Krešimira Erdelje i Igora Stojakovića (Školska knjiga). Tekst članka bi čitatelje mogao navesti da zaključuje da je povjerenstvo od autora tražilo da izbacije informacije o zločinima nad Srbima, no autorica

patetično ističe “da ni to nije obeshrabilo autore te su uz kompromise u udžbenicima ostale informacije o ubojstvima Srba i paležu njihovih kuća”.

Informacije kojima raspoložemo pokazuju da je riječ o tendencioznom članku, koji krivo informira hrvatsku javnost i zamagljuje bit spora između navedenih autora i povjerenstva. Prema našim spoznajama, povjerenstvo ni u jednom trenutku nije tražilo da autori izbace i podatke o zločinima nad Srbima. U tom su smislu zanimljive insinacije autorice Snježane Koren, iznesene u “Očitovanju autorice o primjedbama Stručnog povjerenstva” od 11. ožujka 2007., o tome da ako član povjerenstva “smatra da podaci o ratnom stradanju hrvatskih građana srpske nacionalnosti ne bi trebali biti u hrvatskom udžbeniku, autorica moli da to jasno i napiše, kako bi se mogla o tome izjasniti”. Povjerenstvo takvo što nikada nije tražilo, pa je očito da problem ne leži u navodnom traženju da se prešute hrvatski zločini.

Kako doznajemo, problem je u tome što su oni dijelovi prvobitnih inačica oba udžbenika, koji govore o hrvatskim oslobodilačkim akcijama od Maslenice i Medačkog džepa do Bljeska i Oluje, bili krajnje neobjektivni i jednostrani. Prigodom spominjanja akcije Maslenica u prvobitnoj verziji rukopisa autorica tvrdi da je Hrvatska vojska “provela nekoliko manjih vojnih akcija kako bi ovladala strateški važnim područjima”. Na pitanje što bi to točno trebalo značiti, zašto su te akcije važne i koja su njihova pozitivna postignuća djeca ne dobivaju odgovor. Kada opisuje stradanja Srba, Snježana Koren govori vrlo jasno i bez zamagljenih fraza te objašnjava da je “za vrijeme tih akcija (...) više tisuća Srba napustilo svoja sela, a bilo je i ubojstava civila”. Toj rečenici prethodi tek šest rečenica u kojima je autorica sažela sve događaje od dolaska UN-a početkom 1992. U njima se niti jednom jedinom riječju ne spominju stotine Hrvata koji su tijekom nazočnosti snaga UN-a ubijeni na okupiranim područjima. U više nego blagom tonu spomenuto je tek da su “srpske snage” “granatirale hrvatske gradove (Zadar, Biograd, Šibenik, Slavonski Brod i druge) u kojima su ginuli ljudi i stradala imovina”. Mogu li se višemjesečna i višegodišnja teška bombardiranja i razaranja desetaka hrvatskih gradova i mjesta svesti tek na jednu takvu rečenicu? Mogu li se uistinu brojne i nedvojbene žrtve tih divljaštava (ne samo ubijeni, nego i zastrašujući broj ranjenih) pronaći u navedenoj formulaciji?

Vojno-redarstvenim operacijama Bljesak i Oluja autorica je posvetila 9 rečenica. U njima se nije našlo mjesta za izraz “oslobođenje” ili “oslobodilačke akcije”. Što je s mnogim pozitivnim aspektima tih operacija? Treba ponoviti činjenicu da su oslobodilačke operacije godine 1995. osigurale opstanak Republike Hrvatske i hrvatskog naroda, odnosno spriječile su pokušaj trajnog otkidanja velikih dijelova hrvatskog narodnog i državnog područja, a uz to Olujom je deblokiran Bihać i izbjegnuta mu je sudbina Srebrenice koju su štitile UN. Što je s činjenicom da su nakon četiri godine poništeni rezultati etničkog čišćenja i genocida koji su srpski teroristi proveli 1991. godine? Što je s činjenicom da su stotine tisuća hrvatskih građana mogle nakon četiri godine zaboraviti na boravak u skloništima i posvetiti se obnovi onoga što je u ratu uništeno? Smisao Oluje je i bio obnova života i povratak prognanika što se dokazuje time da je počeo program povratka u suradnji s UN-on ODMAH, a s današnjim danom je i ostvaren i za srpsko pučanstvo. Što je s činjenicom da je oslobođenjem okupiranih područja i prestankom rata omogućen gospodarski oporavak i daljnji gospodarski razvoj? Smatramo da bi bar neke od tih činjenica trebale biti jasno predstavljene hrvatskim učenicima.

Posljednje dvije rečenice spominju sudbinu srpskog stanovništva. Spominjući odlazak Srba, autorica navodi da je srpsko “stanovništvo s tih područja većinom (...) izbjeglo u BiH i Srbiju”. Ovdje je autorica imala priliku progovoriti jasnim i nedvosmislenim jezikom i upoznati učenike s činjenicom da su hrvatski građani srpske nacionalnosti otišli sami, prije dolaska Hrvatske vojske i po nalogu svojih vođa. Nije li bio zločin nagovoriti svoje sunarodnjake da napuste svoje domove?

Ovak, neupućen učenik može pomisliti da ih je protjerala Hrvatska vojska, što uostalom zastupaju u haškom tužiteljstvu i u *Veritasu* Save Štrpca. Na kraju, kada joj to očito odgovara, autorica je opet vrlo jasna i tvrdi da su nakon Oluje počinjena “ubojstva nekoliko stotina srpskih civila, te pljačka i palež napuštene srpske imovine”. Dakle, dvije rečenice o stradanju Srba nasuprot sedam rečenica koje bi učenike trebale informirati o svemu ostalome što se je dogodilo. A dogodili su se koncentracijski logori, prvih nakon drugog svjetskog rata u koje je bilo odvedeno nesrpsko stanovništvo iz Hrvatske, a nakon etničkog čišćenja dijela Hrvatske. Dogodilo se je primjerice divljačko bombardiranje grada Zagreba, koje je tijekom akcije Bljesak osobno zapovjedio Mile Martić. Taj napad je jedinstveni primjer jer je to prva metropola u srcu Europe napadnuta, a izvan ratnog područja (Sarajevo je bilo podijeljeno i vodile su vojne akcije između dva dijela grada.) I tu je bilo, da se poslužimo autoričinim eufemizmima, “poginulih ljudi i stradala je imovina”. A zagrebačke žrtve i “stradala imovina” nisu bili jedini. Sjetimo se primjerice mladih u okolici Dubrovnika koje je u kolovozu 1995. ubila srpska granata dok su se bezbrižno kupali u moru. Ne zaslužuju li i te žrtve da ih autorica Snježana Koren spomene u svojem udžbeniku. Ne zaslužuju li svi oni poginuli i ranjeni hrvatski vojnici koji su sudjelovali navedenim akcijama da se spomene i njihova žrtva? A nije tu u pitanju samo nabranje zasluga i žrtava, nego je riječ o problemu objektivnog prikazivanja rata u Hrvatskoj. Isticanje samo nekih aspekata u kratkom prikazu koji pretendira da učenicima pruži objektivne i karakteristične informacije o onome što se je uistinu dogodilo prikazuje autoričin tekst kao jednostran i tendenciozan.

Drugi “junak” priče Ivane Kalogijere-Brkić je Krešimir Erdelja, jedan od autora udžbenika u nakladi Školske knjige. On je u stručnoj javnosti dosad bio najviše poznat kao autor takozvanog “balkanskog udžbenika”, a koji je ministar Primorac odbio. U izvornoj inačici njegova udžbenika (i suautora) za 8. razred se govori o hrvatskim vojno-redarstvenim akcijama Bljesak i Oluja. Cijeli odlomak sastoji se od samo pet rečenica. Pritom se u tri rečenice kaže: “Rezultat tih akcija bilo je gotovo potpuno povlačenje hrvatskih građana srpske nacionalnosti s tih područja i odlazak u Srbiju. Njihov povratak još uvijek teče. Sjena na ovu pobjedu hrvatske vojske bačena je paljenjem srpskih kuća tijekom i nakon akcije, a nastradao je i dio preostalog srpskog stanovništva”. Dakle, prikaz Oluje se pretežito svodi na stradanje Srba. Eufemizmi o “povlačenju” nedvojbeno zamagljuju stvarnost. Zašto je bilo tako teško napisati da su Srbi napustili ta područja prije dolaska HV-a po nalogu i u organizaciji svojih vođa? Navedena “sjena” činjenično nije netočna, no zašto se spominje samo ona. Zašto se ne spominju brojni drugi aspekti koji o Bljesku i Oluji govore kao pozitivnim akcijama? Ovakav jednostrani tekst svakoga neupućenog bi naveo da misli o tim akcijama kao o nečem negativnom.

Autori su reagirali na prigovore povjerenstva te su promijenili tekst, no ono što su napisali nije bilo ništa bolje od prvobitne inačice. Hrvatska je vojska istina dobila

laskavu ocjenu svoje borbene spremnosti i sposobnosti, a navedeno je i da su pojedinci optuženi za zločine protiv Srba. Ipak se i dalje rezultati Oluje svode na potpuno povlačenje Srba te na stradanje onih koji su ostali. Pritom je tvrdnja o stradanju izmijenjena, pa je sada stajalo da je tijekom “i nakon Oluje ubijen (...) dio preostalog srpskog civilnog stanovništva, a brojne su kuće odbjeglih Srba spaljene”. Tek u trećoj inačici autori su, kao i Snježana Koren, na izričito traženje povjerenstva unijeli u tekst spomenutih odlomaka kvalifikacije koje o hrvatskim oslobodilačkim akcijama govore kao o pozitivnim događajima iz najnovije hrvatske povijesti.

Na kraju ističemo da je više nego žalosno da se autori udžbenika koji bi hrvatskim učenicima trebali govoriti o najnovijoj prošlosti “rukama i nogama” bore protiv pozitivnog prikazivanja takvih sudbonosnih i važnih događaja kao što su Bljesak i Oluja! Pitanje je i kolika je obaveza pisaca udžbenika i Prosudbenog povjerenstva za odobravanje udžbenika povijesti, ali i ne samo njih, da se drže IZVJEŠĆA Ustavnog sud Republike Hrvatske br. U-X-2271/2002., 12 studenoga 2002. godine, “Narodne novine” broj 133/2006. u kome stoji:

*“Djelovanje oružanih snaga republike Hrvatske poduzeto s ciljem oslobađanja dijelova okupiranog područja Republike Hrvatske – uključujući i otklanjanje neposredne opasnosti za život stanovništva i sprečavanje uništenja imovine, uzrokovane oružanom (vojnim i paravojnim, parapolicijskim i/ili terorističkim) napadima okupacijskih postrojba poduzimanih s okupiranih područja – bilo je u skladu s ustavnom obavezom oružanih snaga Republike Hrvatske da zaštiti suverenitet i neovisnost Republike Hrvatske i obrane njenu teritorijalnu cjelovitost. Pri oslobađanju okupiranih područja Republike Hrvatske, oružane snage Republike Hrvatske djelovale su u ime i po ovlaštenju suverene države s međunarodnopravnim subjektivitetom.”*

Trebamo li ovdje spomenuti i Deklaraciju Sabora o Domovinskom ratu i Oluji i Bljesku?

No, prije negoli završimo ovo Otvoreno pismo moramo se osvrnuti na još dva detalja.

Jedan od njih je hvalisanje Krešimira Erdelje kako se je “junački” odupro pritiscima da izbací rečenicu “koju je povjerenstvo smatralo posebno spornom”, a “u kojoj se kaže da su srpskoj propagandi, koja je srpsko stanovništvo plašila time da Hrvatska sve više postaje slična ustaškoj NDH, svojim ‘neodmjeranim izjavama’ pridonijeli i neki hrvatski političari”. Mislimo da to Erdeljino hvalisanje pokazuje njegova prava stajališta. On “objektivno” uspoređuje srpsku i Miloševićevu promidžbenu mašineriju s par neodmjerenih izjava. On velikosrpsku i četničku politiku uspoređuje s tih par izjava. To govori o njegovoj stručnosti i slabom poznavanju problematike o kojoj piše, ali nažalost baca ružnu sliku i na one koji su odobrili udžbenik koji pišu ovako nestručne osobe!

Tko je primjerice “plašio” Srbe u srpnju 1989. godine u Kninu i na kninskom Kosovu. Možda su to bili poznati “ustaše” Dušan Dragosavac i Stanko Stojčević? Možda je za sve bila kriva tadašnja “hrvatska šutnja”? Kada nam gospodin Erdelja odgovori na ta i slična pitanja, možda i prihvatimo njegovu egzotičnu tvrdnju. Autorica članka Ivana Kalogjera-Brkić dometnula je da je Erdelja svoje tvrdnje “potkrijepio (...) citatima Šime Đodana i Franje Tuđmana iz 1990. godine”. Kako doznajemo, kao primjer uzeo je i tvrdnju dr. Franje Tuđmana o NDH, koju je iznio u sklopu svojega govora na Prvom saboru HDZ-a u veljači 1990. Riječ je o

tipičnome stereotipu i izvlačenju Tuđmanove rečenice iz konteksta njegova govora. U njemu je iznimno velik prostor posvetio pozitivnoj ulozi ZAVNOH-a, partizanskog antifašističkog pokreta i u ratu stvorene Federalne Države Hrvatske. Uostalom, i u rečenici koja se katkad izvlači iz konteksta, Tuđman je NDH označio ponajprije kao negativnu tvorbu. Posve je druga stvar što su srpska promidžbena mašinerija, ali i tadašnji hrvatski komunistički vrh (“stranka opasnih namjera”), tu Tuđmanovu izjavu tendenciozno tumačili.

O razini udžbenika Erdelje i Stojkovića najbolje govori i činjenica da autori ne smatraju da učenici osmih razreda trebaju znati ovo o čemu govorimo, ali im je veoma važno istaknuti da je Tuđman “promijenio ime Dinamo u Croatia”.

Postavlja se pitanje zašto je Prosudbeno stručno povjerenstvo za odobravanje udžbenika povijesti dalo konačnu pozitivnu ocjenu tim udžbenicima, unatoč jasnim naznakama svih pozitivnih aspekata Domovinskog rata koje je Ministarstvo objavilo u Nastavnom planu i programu.

Drugi je detalj o pristupu autorice Snježane Koren tadašnjem zagrebačkom nadbiskupu dr. Alojziju Stepincu. Ona je naime u izvornoj inačici udžbenika navela i sljedeću rečenicu: “Njegovo držanje za vrijeme rata, tj. je li dovoljno oštro i odlučno istupao protiv ustaškog režima, i danas je predmet rasprava”. Dakako, takvoj su se rečenici koja pred učenicima neopravdano relativizira ulogu ovog hrvatskog blaženika članovi povjerenstva suprotstavili. Što bi djetetu u 8. razredu trebala značiti formulacija “je li dovoljno oštro i odlučno istupao”? Koji su to kriteriji “oštrine” i “odlučnosti”, koji Stepinca kvalificiraju kao dovoljno ili nedovoljno oštrog “igrača”? Tko ih ima pravo postaviti i zašto? Snježana Koren ima o tome svoje mišljenje, pa je u svom dopisu članovima povjerenstva od 11. ožujka 2007. navela citat iz knjige Ive Goldsteina, *Holokaust u Zagrebu*, Zagreb, 2001. O tome da se o Stepincu, kao i o svim važnim povijesnim osobama piše i raspravlja u znanstvenoj literaturi i publicistici nije nikakva tajna, no onda bi autorica trebala i kod svih ostalih osoba postupiti na isti način. Mislimo ipak da velika većina hrvatskih povjesničara i javnih osoba ne dvoji o Stepinčevoj ulozi, pa ne vidimo potrebe da se u djelu kakvo je udžbenik za osnovnu školu ističu takva pitanja.

Autorica se pritom hvali kako nije pristala na primjedbe povjerenstva: “Radije sam iz udžbenika izbacila cijeli tekst o Stepincu”. Opet se nameće pitanje tko je mogao odobriti udžbenik u kome autor smatra da može sam izbaciti tekst o hrvatskom blaženiku i mučeniku?

Primjer nestručnog pristupa autora je i spominjanje znanstvenog rada “Radmana i suradnika” iz 2006. godine. Normalno od objave znanstvenog rada treba proći desetak godina, jer bez višestране provjere uvijek je moguće da se radi o zabludi ili da otkriće nije tako značajno kao što se nekome može činiti na prvi pogled. Jednostavno je znanstveno neprihvatljivo u udžbenik staviti rezultat tek objavljen u znanstvenom časopisu! Nadalje, u usporedbi s time treba se prisjetiti prave hajke pokrenute u našoj javnosti glede rezultata o podrijetlu Hrvata, objavljenog u članku u vrhunskom svjetskom znanstvenom časopisu *Science*, grupe međunarodnih autora među kojima je i Dragan Primorac. A od objavljivanja tih rezultata je prošlo više od šest godina!

Zbog svega izloženog, pozivamo vas, da se, slično nedavnom slučaju kada je povučen Katalog stručnog osposobljavanja nastavnika za 2007. godinu, koji je donijela Agencija za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske, povuku i ovi udžbenici dok se ne provedu

stručno utemeljene ispravke. A u tom Katalogu samo je bilo najavljeno predavanje u Vukovaru ideologa velikosrpske agresije na Hrvatsku Vasilija Krestića!

S druge strane smatramo kako bi Ministarstvo znanost, obrazovanje i šport trebalo preciznije tražiti od autora udžbenika iz povijesti da se pridržavaju HNOS-a. Naglašavamo da za udžbenike povijesti treba osim znanstvenih i pedagoških standarda uvažiti i nacionalne i državne kriterije! Imajući to u vidu, ovo je prigoda da se učini dodatna presudba i drugih udžbenika iz povijesti.\*

*akademik Smiljko Ašperger*  
*akademik Hrvoje Babić*  
*akademik Stjepan Babić*  
*akademik Slaven Barišić*  
*akademik Rafo Bogišić*  
*akademik Žarko Dadić*  
*akademik Dubravko Jelčić*  
*akademik Andrija Kaštelan*  
*akademik Ivica Kostović*  
*akademik Ivan Aralica*  
*akademik Slavko Matić*  
*akademik Milan Meštrov*  
*akademik Slobodan Novak*  
*akademik Petar Strčić*  
*akademik Josip Pečarić*  
*akademik Stanko Popović*  
*akademik Josip Tišljar*  
*akademik Nenad Trinajstić*  
*prof. dr. sc. Mladen Ančić*  
*dr. sc. Jure Krišto, znanstveni savjetnik*  
*dr. sc. Ante Škegro, znanstveni savjetnik*  
*dr. sc. Milan Krubek, znanstveni savjetnik*  
*dr. sc. Zlatko Matijević, znanstveni savjetnik*  
*dr. sc. Dragutin Pavličević, znanstveni savjetnik u miru*  
*dr. sc. Agneza Szabo, viša znanstvena suradnica*  
*dr. sc. Mato Artuković, viši znanstveni suradnik*  
*dr. sc. Srećko Lipovčan, znanstveni suradnik*  
*dr. sc. Ivan Jelić, znanstveni suradnik*

---

\* Pismo je datirano s 10. travnja 2007., a objavljeno je u Hrvatskom slovu, br. 625, 13. travnja 2007., pod naslovom "Povucite sporne udžbenike i spriječite daljnje krivotvorenje".

## **Otvoreno o *Otvorenom pismu* grupe povjesničara i znanstvenika**

Zagreb, 2. svibnja 2007.

U hrvatskom odgojno-obrazovnom sustavu u posljednjih desetljeće i pol zbile su se značajne promjene kojima se naše školstvo integriralo u dominantne europske trendove. Kada je riječ o nastavi povijesti i udžbenicima povijesti, od druge polovice devedesetih također se uočavaju vrlo važne novine. Dovoljno je spomenuti da se još od 1996. godine ustalio pluralizam udžbenika povijesti. Neosporno je da je upravo taj pluralizam doveo do vidnog poboljšanja i udžbenika i nastave povijesti u cijelosti. Danas se o nastavi povijesti u Hrvatskoj ne može raspravljati, a da se ne uvažava imperativna potreba da ona korespondira s učeničkim razumijevanjem vlastite nacionalne prošlosti, ali i sadašnjosti i budućnosti. Dakle, suvremena nastava povijesti nije moguća ukoliko ignorira načelo multiperspektivnosti i fenomene pluralističkih percepcija povijesne baštine. Isto tako, nemoguća je nastava povijesti koja bi ignorirala fenomene suvremenih društvenih promjena, napose u društvu poput hrvatskoga, koje je još uvijek u kompleksnoj tranziciji nakon državnog osamostaljenja.

Prema tome, samo oni autori udžbenika koji su svjesni svoje odgovornosti za daljnji razvitak nastave povijesti, ali i odgoj i obrazovanje odgovornih i kreativnih građana, doprinose razvitku hrvatskoga školstva i društva u cjelini. Ovih smo dana svjedoci pokušaja da se metodama "moralno-političke podobnosti" diskvalificiraju neki autori nedavno odobrenih udžbenika povijesti za osmi razred osnovne škole. Ne ulazeći u to kakve su sve formulacije i opise povijesnih događaja ti autori dali u svojim knjigama, želimo se načelno izjasniti protiv zlouporabe povijesne znanosti i nastave povijesti u dnevopolitičke svrhe. Smatramo da je o svemu moguće i potrebno raspravljati, ne samo na polju historiografije ili publicistike, nego i na polju nastave povijesti. Međutim, bitno je kako se to radi, točnije da li se to radi na način kojim se unapređuje kultura kritičkog mišljenja o povijesnoj baštini ili na način koji nas – htjeli to ili ne – ponovno usmjerava prema društvu jednodimenzionalnosti i isključivosti. Na žalost, *Otvoreno pismo* grupe naših kolegica i kolega nedavno upućeno predsjedniku Vlade i na niz drugih adresa ide u potonjem pravcu, pa to i jest razlog što javno izražavamo svoje neslaganje s njihovim pristupom i krajnje nekorektnim odnosom prema autorima udžbenika kao kolegama, profesionalnim povjesničarima i građanima.

Potpisnici:

*prof. dr. sc. Damir Agičić*

*prof. dr. sc. Neven Budak*

*Goran Hutinec, prof.*

*doc. dr. sc. Tvrтко Jakovina*

*prof. dr. sc. Nenad Moaćanin*

*doc. dr. sc. Mario Strecha*

*doc. dr. sc. Nataša Štefanec*

*doc. dr. sc. Zrinka Blažević*

*prof. dr. sc. Borislav Grgin*

*prof. dr. sc. Iskra Iveljić*

*mr. sc. Hrvoje Klasić*

*prof. dr. sc. Drago Roksandić*

*mr. sc. Marko Šarić*

*dr. sc. Mladen Tomorad*

## Moj grad/mjesto u prošlosti

Na prošlogodišnji natječaj *Moj grad/mjesto u prošlosti* objavljen u *Povijesti u nastavi* pristiglo je ukupno devet radova, od kojih su sedam pripremili učenici osnovnih, a dva srednjih škola. S izuzetkom jednog rada, radi se o grupnim radovima učenika.

Budući da je pristup u izradi radova vrlo različit, korišteni su različiti mediji, te je vrlo teško izabrati pobjednika, odlučili smo pohvaliti i nagraditi sve sudionike.

Najljepše zahvaljujemo na suradnji mentorima, a učenicama i učenicima – autorima radova čestitamo i želimo dobar uspjeh u daljnjem školovanju. Evo popisa pristiglih radova.

### 1. *Ivanec – Povijesna svjedočanstva*

OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec

*Igor Đurin, 7.a; Martin Anđel, 7.a*

*Marko Friščić, 7.b; Goran Spasojević, 7.b*

Mentorica: Suzana Jagić

### 2. *Ivanovci*

OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec

*Matko Huđ, 8.c*

Mentorica: Suzana Jagić

### 3. *Ivanec – povijesna svjedočanstva*

OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec

*Ivan Kolarić, 8. b; Dominik Cikač, 8. b*

Mentorica: Suzana Jagić

### 4. *Turistički vodič Velog Brguda*

OŠ Drago Gervais, Brešča

*Nikolina Kovačić, 6.a; Doris Kršul, 6.a*

Mentorica: Nera Malbaša Kovačić

### 5. *Čepin-Ovčara / Tursko Groblje*

OŠ V. Nazor, Čepin

*Hrvoje Pavić, 8. a; Maja Ravlić, 8. a*

*Vedrana Rogić, 8. a; Kristina Arambašić, 8. a*

*Marija Baković, 8. d; Marin Šušak, 8. d*

*Martina Sivak, 8. d; Boris Ravnjak, 8. d*

*Nikola Ravnjak, 8. d*

Mentorica: Slavica Čosić



**6. Dvorac grofa Adamovića Čepinskog**

OŠ V. Nazor, Čepin

*Viktorija Kretić, 7. d; Lucija Tokić, 7. d*

Mentorica: Slavica Ćosić

**7. Waserburg – Kolodvar**

OŠ V. Nazor, Čepin

*Maja Ravlić, 8. a; Hrvoje Pavić, 8. a*

Mentorica: Slavica Ćosić

**8. TURSKA KOSA**

SŠ Topusko, Razred: 3.

*Marko Grgec; Gorana Parapatić; Josipa Vrbić*

Mentorica: Željka Gajdek

**9. TORPEDO – tvornica riječke povijesti**

Gimnazija Andrije Mohorovičića, Rijeka

*Matej Heder; Igor Petković; Zdravko Rikel*

Mentor: Hrvoje Tomljanović

Naši će sponzori, "Profil" i "Srednja Europa", poslati nagrade svim sudionicima natječaja.